

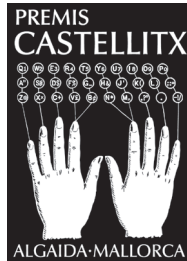
Margalida Rosselló Salleras

Camins que s'esvaeixen

*Rosa d'Or de la Pau de Narració Curta
dels Premis Castellitx*

ALGAIDA, 2026

Collecció Binària · Premis Castellitx · PC2026-N-R-0360-0313

© del text: Margalida Rosselló Salleras

© de l'edició: Ajuntament d'Algaida, 2026

Coberta, maquetació i disseny de la collecció: Bartomeu Salas Mascaró

Coordinació editorial: Bartomeu Salas Mascaró

Ajuntament d'Algaida

C/ del Rei, 6 · 07210 Algaida (Illes Balears)

Tel.: 971 12 50 76 · 971 66 56 79

ajuntament@ajalgaida.net

premiscastellitx@ajalgaida.net

biblioteca@ajalgaida.net

www.ajalgaida.net

www.premiscastellitx.cat

Queden totalment prohibides, sense l'autorització per escrit dels titulars del copyright, qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació, total o parcial, d'aquesta obra.

Margalida Rosselló Salleras

Camins que s'esvaeixen

*Rosa d'Or de la Pau de Narració Curta
dels Premis Castellitx*

ALGAIDA, 2026

**MARGALIDA
ROSSELLÓ SALLERAS**

Porreres, 1970. És mestra d'Educació Primària i escriptora.

Ha combinat la seva tasca docent amb la trajectòria musical com a instrumentista i mestra de clarinet a diverses escoles i agrupacions musicals de Mallorca. Dins l'àmbit literari, s'ha endinsat en la narrativa amb la publicació de les novel·les *Inconvenient* (2021) i *Niu de serps* (2023), ambdues editades per Edicions Balèria. El 2025 va ser guardonada amb el Premi Literari Vila de Porreres en la modalitat de conte il·lustrat per l'obra infantil *El nígul de Monti-sion*, un projecte creat conjuntament amb l'il·lustrador Miquel Morlà Vicens. És membre del col·lectiu cultural Tallats de Lluna.

La narració *Camins que s'esvaeixen*, de Margalida Rosselló Salleras, fou guardonada amb la Rosa d'Or de la Pau al 50è Premi Pere Mulet Cerdà de Narració Curta dels Premis Castellitx 2026. En foren jurats Pere Fullana Puigserver, Gabriel Janer Manila i Miquel Serra Oliver.

Camins que s'esvaeixen

HI HA PERSONES QUE ODIEN el mes de novembre. Diuen que els entristeixen profundament els dies curts, que els supera haver de tancar-se a casa i renunciar a la intensitat de l'estiu. Viuen esperant la primavera i, mentre esperen, es perden la tardor. Deixen passar infinitat de sensacions visuals i olfactivas.

Per en Miquel, en canvi, la tardor era la millor època de l'any. Podia gaudir de la garriga i, sobretot, podia sortir a cercar els petits tresors que se li oferien en forma de bolets. Un espectacle de colors i olors que sembla advertir que tot el que neix ha de morir i podrir-se per tornar a començar.

Però aquell any, mentre pujava pel caminó amb el paner a la mà, els colors de la terra li semblaven massa vius.

A més de l'espectacle per a la vista, l'olor de la terra humida el transportava a la infantesa, compartida amb el padrí Pep. Amb ell i el seu germà Sebastià molts horabaixes anaven a trescar per la garriga. El padrí els va ensenyar el nom de totes les plantes i arbres que anaven trobant, i, quan arribava la temporada dels bolets, els ajudava a diferenciar els verinosos dels comestibles: peus de rata, picornells, esclata-sangs, gírgoles d'estepa, blaves, pixacans, vermelletes, campanilles... Però, sobretot, compartia amb ells els agres on creixien els esclata-sangs que

tant els agradava menjar torrats al caliu amb un poc de sal i un bon raig d'oli. Aquell era un dels secrets més valuosos de la família, un tresor que no es podia revelar a ningú extern.

Mentre continua pujant per arribar a la mata grossa, aquell horabaixa el paner buit li pesa més del que era normal. Altra vegada es feia present aquella sensació tan estranya quan es movia per aquelles contrades.

—Mira bé, Miquel. Has de tenir paciència. No ho regiris tot —sentia la veu del padrí Pep ressonant en la seva memòria.

Ho recordava com si fos ahir.

En Miquel sempre havia tingut una relació estranya amb la terra. Quan era petit i en Sebastià rebia una jogueta nova, el seu germà esperava un moment que ningú el veiés. Agafava aquella jogueta, feia un clot profund al corral i l'enterrava. Pensava que, amagat baix de la terra, aquell objecte deixava d'existir i que, d'aquesta manera, el seu germà no s'hi podria divertir.

Però el padrí Pep, que semblava tenir ulls a l'esquena, el descobria volent dissimular la seva malifeta amb les ungles plenes de fang. Llavors es posava al seu costat, li feia netes les mans amb el mocador i li deia:

—Miquel, pots enterrar el que vulguis, però la terra no sap guardar secrets; tot el que hi amagues acaba tornant a sortir.

Aleshores, agafava la pala i desenterrava allò que el nin havia volgut fer desaparèixer.

Eren infants i es comportaven com a tal. Tot i que aquells trets de caràcter els acompanyarien al llarg de la seva vida.

Quan anaven a la garriga, en Sebastià sempre caminava davant, trobava els esclata-sangs com qui collia cireres. Tenia un do. En Miquel, en canvi, trescava al darrere, rabiós, colpejant les mates amb un bastó quan no trobava res.

—No facis això, Miquel! —l'advertia el padrí agafant-li la mà amb força—. La garriga és agraïda, però té memòria. Si li dones ràbia, et tornarà verí. La terra ho mastega tot, Miquel, i el que s'hi amaga acaba sortint a la llum, tard o d'hora, transformat en una altra cosa.

En aquell moment, en Miquel no entenia les paraules del padrí. En Sebastià, que ja duia el paner ple, es burlava d'ell:

—Deixa'l fer, padrí. En Miquel és de sang calenta. Si no troba el que vol, és capaç d'arrabassar la mata.

Aquell record li va fer mal.

Ara, caminant sol cap a la mata grossa, notava que l'aire feia una olor diferent. No era només terra humida i pi. Es va fixar en el redol on solien créixer els millors esclata-sangs. Des de feia uns anys, aquella zona, especialment prop de la mata grossa, era la més fèrtil de totes. Els bolets hi naixien més grossos, més carnosos i d'un color vermellós tan fosc que pareixia vi vell.

Es va aturar davant del pi tort en el qual havia jugat moltes vegades quan era infant.

El record del dia que tot va canviar es va fer ben present. La nitidesa de l'escena i de la rialla de'n Sebastià el va tornar a fer sentir més intensament aquella sensació tan estranya que experimentava a la garriga. Va estrènyer l'ansa del paner fins que els dits li tornaren blancs.

Com altres vegades, cada passa li evocava la presència del padrí, avançant amb el gaiato d'ullastre i assenyalant-li, en silenci (no fos cosa hi hagués algú per la garriga i pogués escoltar el gran secret), els indrets exactes on sempre havien trobat els millors esclata-sangs.

No podia evitar reviure tot el que va succeir aquell altre horabaixa, feia ja sis anys. Encara podia veure amb claredat com havia arribat al primer dels agres, davall d'una de les mates.

Com el cor se li havia accelerat i l'alegria que va experimentar quan va veure el primer: gros, net, impecable, gairebé perfecte, d'un color que et feia venir ganes de cuinar-lo allà mateix. En collí un altre, i un altre més. A la tercera mata ja duia mig paner, i la sensació de plenitud li inflava el pit.

—Avui sí, padrí! —llançà, orgullós, un crit amb la nul·la esperança que el padrí el pogués sentir des de casa.

Quan el sol va començar a amagar-se darrere de la muntanya, en Miquel es va adonar que el paner ja estava ple, a punt de vessar. S'eixugà les mans als calçons, respirà a ple i, per un instant, es quedà immòbil, gaudint del silenci de la garriga.

Quan ja estava a punt de girar cap al camí principal, on havia deixat el seu cotxe, un renou va rompre la calma. Primer sonava lluny, després

més clar. Va alçar el cap i va escoltar amb atenció aquell so tan familiar. El cotxe del seu germà era inconfusible. En Sebastià feia sonar el motor amb força, com si volgués demostrar qui manava. Ell va somriure, divertit.

—Ja fas tard —va pensar, somrient, imaginant-se la cara de derrota de'n Sebastià quan li mostràs el paner ple—. Avui t'he guanyat!

Però abans d'acabar la frase, va veure el cotxe aparèixer com una exhalació. Anava molt ràpid. Massa ràpid per a un camí com aquell. El revolt era molt tancat. Va sentir el renou de les rodes patinant sobre la grava. Després, la seqüència es va alentir en el seu cervell: un cop sec, el cotxe rebotant contra les pedres, fent voltes de campana com si fos una fulla arrossegada pel vent. Una... dues... tres... fins que va desaparèixer en un ni-gul de pols asfixiant.

En Miquel s'havia quedat un segon paralitzat, amb la mirada fixa en la pols que anava baixant. El paner li va caure de les mans i els esclata-sangs rodolaren pel terra mesclant el seu vermell fosc amb la pols grisenc-a del camí.

Després, sense pensar, s'havia llençat camí avall. Cridava el nom del seu germà amb desesperació mentre corria cap al lloc on havia caigut el vehicle.

Quan arribà al camí, es va topar amb la imatge que cap germà voldria veure: el cotxe, tombat cap a la porta del pilot, ple de cops i amb els vidres fets miques. El motor seguia funcionant amb un renou irregular, i l'aire estava carregat d'olor de benzina, oli calent i roda cremada.

L'intermitent esquerre del darrere continuava parpellejant, rítmic, en-mig del desastre.

I, el més inquietant de tot, la ràdio estava encesa, escampant la veu melancòlica de Gerard Quintana: Camins que em porten on tu ets, camins que mai no oblidaré... Aquella cançó l'havien compartida mil vegades, era el fil musical dels seus riures i de la complicitat de joventut.

Projectà la memòria al dia que li havia regalat aquell CD pel seu vintè aniversari; la caràtula encara amb el plàstic i la cara de sorpresa d'en Sebastià. I ara, la lletra semblava descriure el buit que s'estava obrint davant seu.

Amb el cor a la boca es va acostar al cotxe. La porta del conductor, oberta, encara s'engronsava lentament. En Miquel va aguantar la respi-

ració, tement trobar-se amb el cos del seu germà atrapat entre els ferros, però el seient estava buit.

Va respirar alleugerit en un primer moment. Si en Sebastià no hi era, significava que havia pogut sortir pel seu propi peu, que potser només estava atordit. Es va fixar en els detalls: el cinturó estava descordat i no hi havia ni una sola taca de sang. Però quan va mirar a terra, la confusió el va envair. Entre les restes de terra i les branques que el cotxe havia arrossegat en la caiguda, no s'hi veien potades clares, cap senyal d'algú que hagués fugit o caminat amb dificultat. Només hi havia la marca profunda de les rodes a la grava.

Va girar els ulls desesperadament als costats, cap a l'espessor de la garriga i cap a la fondària del barranc.

—Sebastià! On ets? —va cridar inútilment.

Res. Només la música que continuava sonant: Camins que ara s'esvaeixen... En Miquel es va quedar immòbil, amb els ulls fixats en aquell seient buit, mentre la cançó repetia aquella frase que se li clavava al cor: Camins que hem de fer sols.

—Sebastià! Respon! —tornà a cridar amb més força.

Es va ajupir per mirar davall del vehicle, tement trobar-lo. Però tot continuava igual de buit i quiet. Era com si el seu germà s'hagués diluït entre la humitat i els pins de la garriga en el segon exacte del xoc.

Aquell buit no tenia sentit. El cotxe no havia arribat sol fins a aquell revolt, algú havia de pitjar el pedal, algú havia de fer girar el volant. Però allà, en Miquel només estava acompanyat per la veu d'en Quintana.

Per un instant, enmig d'aquell caos, es va aferrar a un record d'infantesa. Potser en Sebastià li estava fent la broma de sempre. Tenia aquell costum des de nin: s'amagava i no sortia fins que algú el trobava, encara que passassin hores i la mare el cridàs desesperada. Una vegada s'havia amagat tan bé que fins i tot el padrí Pep havia començat a posar-se nerviós, trescant per tota la casa cercant-lo. Finalment va ser na Lluna, la cusseta ratera del padrí, qui el va descobrir al llenyer de la cuina. Estava cobert amb un feix de llenya prima, arrufat, dormint tranquil·lament mentre tothom el cercava. En veure'l allà, despertant-se amb els lladrucs de la cussa, el padrí i en Miquel havien començat a riure amb una mescla de ràbia i alleujament.

Tot i que l'escenari del cotxe bolcat no tenia res de broma, en Miquel necessitava aferrar-se a aquella idea. Era l'única explicació que la seva ment podia tolerar: en Sebastià era a prop, amagat darrere una mata, esperant el moment per sortir i riure's d'ell una vegada més. El va tornar a cridar, gairebé sense alè. Però la garriga no li va tornar cap riulla.

Sense saber què més fer, va treure el mòbil i va cridar el padrí Pep. Tot i ser molt gran, coneixia cada pam de la garriga i cada amagatall. Esperava que el podria orientar sobre on s'hauria pogut amagar en Sebastià. Però l'home, a l'altra banda del telèfon, hi va posar el seny que li mancava al seu net. Amb veu ferma li va manar que avisàs immediatament la policia i que romangués allà fins que arribassin els guàrdies.

—No et moguis, Miquel. Si surt i està ferit, t'ha de trobar allà.

Ell insistia, intentant descriure el revolt, la posició del vehicle, l'absència de petjades... amb una xerrameca nerviosa que no podia aturar. El padrí el va tallar en sec.

—Has d'avisar la policia, Miquel. Això ara és el més important.

Finalment el va obeir i va marcar el número d'emergències. Explicà la situació així com va poder. Quan li confirmaren que enviarien una patrulla, es va quedar sol amb el cotxe.

Aleshores, sense entendre del tot per què, va allargar la mà cap a l'interior del vehicle i va apagar el motor. Després, va pitjar el botó del reproductor de música. La veu de Gerard Quintana va callar en sec. El silenci que va seguir va ser gairebé asfixiant fins que els llums blaus del cotxe de policia el varen enlluernar completament.

Quan varen arribar, la fosca ja començava a ensenyorir-se de la garriga. En pocs minuts el camí va quedar ple d'homes amb uniformes reflectants que trencaven la pau de l'indret.

Amb llanternes potents i l'ajuda de cans especialitzats en rastreig, els agents repassaren tota la zona. En Miquel observava els animals, esperant que en qualsevol moment ensumassin una pista, una taca de sang o el rastre de suor del seu germà. Però els cans semblaven confosos; es movien al voltant de la carrosseria desfeta, ensumaven la grava i aixecaven el morro cap al vent, però no marcaven cap direcció concreta. Era com si el rastre d'en Sebastià hagués desaparegut just en el lloc de l'impacte.

Camins que s'esvaeixen

Al cap d'unes hores de recerca infructuosa, els agents decidiren ajornar-ho fins al matí següent quan la claror augmentaria les possibilitats de trobar-lo i disminuiria les possibilitats de caure pel barranc.

En Miquel es resistia a anar-se'n. La por que el fred de la nit atrapàs el seu germà mentre tots dormien calents als seus llits el feia tremolar i el va dur a enfrontar-se als agents.

—No el podem deixar aquí! Si està ferit, no aguantarà fins demà! —cridava, mentre un dels policies l'agafava pel braç.

—Miquel, entenc perfectament la teva preocupació —el tranquil·litza el cap de policia—. Però no ens podem arriscar que hi hagi una altra víctima. A les fosques no veiem per on trepitjam. Fins demà no podem fer res més. Si avui vespre no torna pel seu propi peu a casa seva o a alguna altra casa de la contrada, continuarem amb la recerca demà a primera hora.

Abans de pujar al cotxe de patrulla que l'havia d'acostar fins al seu, en Miquel va fer una darrera repassada al voltant del vehicle bolcat. No hi havia sang ni res que indicàs per on havia sortit en Sebastià. Va alenar profundament i, amb un somriure estrany, va deixar la garriga.

Dins del seu cap, començava a sonar de nou, obsessivament, la cançó que el germà tenia posada al cotxe en el moment de l'accident: *Camins que ara s'esvaeixen. Camins que hem de fer sols.*

Cada paraula de la cançó li semblava ara un missatge.

Els dies varen passar, i la recerca continuava sense cap pista. En Miquel recorria la garriga una vegada i una altra esperant veure un rastre o una senyal de vida. Res. La desaparició es va convertir en un buit constant.

La cançó seguia sonant dins la seva ment cada vegada que recordava aquell horabaixa de novembre: el motor, el revolt, la pols, i el seient buit. Era com si la melodia repetís una vegada més que els camins que hem de fer sols, realment, existeixen. I ell en recorria un de molt fosc.

Passada una setmana de l'accident, la recerca oficial es va aturar. Els efectius s'havien de dedicar a altres casos, li varen explicar. En Miquel ho va haver d'acceptar. Havien fet bé la seva tasca, revisant tots els llocs i amagatalls que hi havia propers al lloc del sinistre.

El cotxe va ser retirat i desballestat. D'aquell vehicle que en Sebastià tant estimava, en Miquel només es va quedar amb dues coses: el CD

—que ja no gosava escoltar— i les ulleres de sol que duia sempre. Volia tenir encara la sensació que no l’havia perdut del tot.

Aprendre a viure amb la incertesa de si el seu germà era viu encara o si el seu cos s’havia fos en la garriga no va ser senzill. De fet, no acabava de tancar-ho mai. Imaginava veure’l tornar amb un paner d’esclata-sangs, rient feliç i pegar-li un cop a l’esquena mentre li deia:

—Ja faràs tant tu com he fet jo, germanet! T’he tornat a guanyar!

Amb el pas dels anys, en Miquel va tornar a caminar per la garriga. Però ja no era el mateix. A la tardor, cada esclata-sang que trobava l’alegrava i, a la vegada, l’entristia. Ni el padrí Pep, que s’havia anat consumint fins a morir després de l’accident del seu nét, ni en Sebastià l’acompanyaven com ho havien fet abans. Trescava sol, agafat al gaiato d’ullastre que ara duia ell. A vegades tornava amb un paner mig ple; d’altres, amb les mans buides i el cap ple de veus. Però la garriga anava fent la seva, guardant baix de la fullaca el que havia de sortir a la llum.

Un horabaixa de novembre, sis anys després de l’accident, va decidir anar a la mata grossa que creixia al costat d’aquell pi tort. Feia setmanes que no hi trobava res, però aquell indret sempre havia guardat alguna sorpresa. Només arribar-hi, es va estranyar. La terra estava remoguda. Els capolls tallats encara eren humits. Algú li havia guanyat per poc temps. I aquell lloc no el coneixia ningú més que ell. Bé, ell i el seu germà.

Es va acotar, amb el cap mig aficat dins de la mata. Mentre observava els capolls que encara vessaven aquell suc fosc com la sang, va notar una estranya corrent d’aire que el va fer girar de cop. I, en aquell precís moment, li va semblar veure una silueta familiar que s’amagava darrere del pi tort. Es va aixecar ràpidament. L’ombra ja no hi era. No hi havia ni una sola potada.

—Sebastià...? —digué fluixet, tement tant el silenci com la resposta.

Va ser aleshores quan ho va veure. Mig enterrada entre les fulles seques, brillava la polsera platejada que en Sebastià duia quan va desaparèixer. Estava absolutament segur que aquell objecte no hi era les darres vegades que havia trepitjat aquell redol.

Què volia dir allò? Que en Sebastià havia tornat? O, al contrari, que se n’havia anat del tot?

Va agafar la polsera.

—Surt, Sebastià! Ja t'he trobat! —va cridar.

Va mirar cap al pi tort, esperant la rialla de sempre, però no hi hagué resposta. Llavors va fixar la vista en la terra remoguda. Era com si la terra l'hagués escopida.

—No pot ser! Tu vares caure amb el cotxe!

Va tancar els ulls amb força. Volia tornar a veure el cotxe rodolant pel barranc i el nigul de pols que aixecava. Però la imatge no arribava. De sobte, li va arribar el record d'un renou: clac.

Aquell renou sec no era el de l'accident.

Es va espantar. La mentida es va començar a trencar.

Ja no veia la silueta darrere el pi, sinó que es veia a ell mateix agafant el seu germà per la solapa.

Va recordar la discussió, una de tantes, alimentada per una gelosia que li cremava les entranyes des de la infantesa.

En Sebastià acabava de baixar del cotxe, amb aquella rialla de superioritat que feia que en Miquel se sentís com una formiga.

—Què fas aquí encara, Miquel? —havia dit en Sebastià, llençant les claus del cotxe a l'aire i recollint-les amb una mà—. Que no veus que no més t'he deixat els capolls? Fins i tot per trobar quatre bolets necessites que el padrí et dugui de la mà.

En Miquel havia sentit la sang pujar-li a les galtes.

—Ves-te'n, Sebastià. Aquest agre és meu avui.

—Teu? —en Sebastià va fer una passa cap a ell, desafiant—. Res és teu. Les terres seran meves, el cotxe és meu i fins i tot aquests esclata-sangs que et penses haver trobat, els he deixat jo aposta. Ets un segon plat, germanet. Sempre ho has estat i sempre ho seràs.

En Sebastià li va pegar un copet a l'espatlla, un gest carregat de menyspreu.

—Agafa el paner i torna a casa. Deixa la garriga pels homes de veritat.

Va recordar la resistència del cos, la rialla d'en Sebastià, aturada en sec per una empenta llençada amb tota la força de l'odi acumulat.

Ara ho veia tot. Ja no hi havia accident. Només el cos inert del seu germà tombat al costat de la roda i ell, mirant-se les mans brutes, desconcertat.

Ho havia planificat en un instant, encegat per la ràbia i l'enveja: carregar el cos a pes fins a la mata, enterrar-lo i després fer caure el cotxe buit pel barranc per fabricar una coartada que fins i tot ell s'havia arribat a creure.

I, poc a poc, com un record que torna, va sentir una melodia que coneixia prou bé: Camins que ara s'esvaeixen, camins que hem de fer sols...

Durant un instant va tancar els ulls. Va tenir la sensació que el seu germà era allà, a pocs metres, observant-lo com quan eren petits i jugaven a amagar-se.

Amb una claredat aterridora, ho va tornar a reviure tot: agafar el cos del seu germà i carregar-lo a pes, amunt, fins a la mata grossa. Recordà com va cavar amb les mans, com el va sepultar baix de la mata i com, després, suant, va tornar al camí per fer caure el cotxe buit pel barranc, simulant aquell accident que la policia mai va poder qüestionar.

Ara entenia per què el padrí Pep el mirava d'aquella manera. El vell ho havia sabut sempre des d'aquell mateix vespre, quan el va rebre amb les mans tacades de fang. El padrí l'havia agafat fort pel braç i, sense mirar-lo als ulls, li havia xixiuejat amb veu gelada:

—No hi ha clot prou fondo per amagar la veritat. Pots posar-hi totes les pedres del món damunt, que ella sempre troba la sortida.

De cop, amb la polsera estreta dins del puny, va deixar de sentir el pes que l'havia acompanyat durant anys. Feia mal, però ja no hi havia dubtes ni mentides on amagar-se.

Es va eixugar les mans brutes de fang als pantalons. Va deixar el pañer buit al costat de la mata, i va començar a baixar cap al camí. No va mirar enrere ni una sola vegada. En arribar a la carretera, va ignorar el seu cotxe aparcats a la vorera i va enfilars a peu cap al poble.

A la llunyania, les primeres llums de les cases començaven a destacar. Va estrènyer la polsera una darrera vegada abans de guardar-se-la a la butxaca.

No sentia por, ni pressa. Caminava decidit cap al quarter de la guàrdia civil, amb la voluntat ferma d'entregar-se i purgar la culpa i la punyetera enveja que li havia corromput fins i tot l'ànima. Mentre avançava, una única idea li voltava pel cap: que una vegada confessada la

Camins que s'esvaeixen

veritat, les restes del seu germà poguessin reposar eternament al costat del padrí Pep.

Davant la porta de la caserna es va aturar un segon. Es va fregar les mans. Dins les ungles encara hi quedava terra. Va saber que no se la podria treure mai. Va empènyer la porta i va entrar.

